

Onze veiligheidsgarantie voor kinderen

Hoe SOS Kinderdorpen België kinderen
in haar projecten beschermt tegen
iedere vorm van geweld

SOS
KINDERDORPEN

Inhoud

	<i>pagina</i>
Onze veiligheidsgarantie in het kort	3
Gebaseerd op 70 jaar internationale ervaring	3
Acht principes die helpen bescherming te bieden	3
1 Kinderbeschermingsbeleid met drie pijlers	4
Eerste pijler: preventie	4
1 Bewuste en bekwame medewerkers	5
2 Sterke kinderen	7
3 Brede sensibilisering	7
4 Open communicatieve sfeer	8
Tweede pijler: melding en procedure na melding	9
1 Meldingsplicht	9
2 Een melding ontvangen	10
3 Een melding beoordelen	11
4 Anoniem melden	11
5 Foutieve melding	11
6 Melding doorgeven aan derden	11
7 Procedure na melding	12
8 Specifieke noden van kind, melder en vermeende dader tijdens de procedure	12
9 Vertrouwelijkheid	13
10 Informatie veilig bewaren en overdragen	14
11 Interne communicatie	14
12 Media-aandacht	14
Derde pijler: nazorg	15
1 Nazorg	15
2 Herstel	16
3 Evaluatie	16
2 Voor een goed begrip	17
1 De rechten van het kind	17
2 Grensoverschrijdend gedrag	18
3 Bijlagen	20

SOS Kinderdorpen België

Gachardstraat 88
1050 Brussel

Directrice:
Hilde Boeykens
0478 39 04 39
hilde.boeykens@sos-kinderdorpen.be

Datum van uitgave:
augustus 2017

Onze veiligheidsgarantie in het kort

Grensoverschrijdend gedrag kan je nooit honderd procent uitsluiten. Geweld tegen kinderen ook niet. Geen enkele ouder kan garanderen dat zijn of haar kind nooit iets van die aard overkomt. Ook SOS verantwoordelijken en begeleiders niet.

Wat we wel kunnen doen, is doorheen de organisatie en in elk van onze projecten, een klimaat creëren waarin geweld tegen kinderen onwaarschijnlijk en onaanvaardbaar is.

Omdat het volledig indruist tegen de normen en waarden die we dagelijks uitdragen. Omdat de regels duidelijk zijn, iedereen die regels kent en we er sterk op inzetten dat ze stipt nageleefd worden.

Een sfeer waarin we **open kunnen praten** over wat kan en niet kan. Waarin zowel kinderen als volwassenen hun grens kunnen aangeven en er respect voor durven vragen.

En als die grens toch overschreden wordt: **gepast en daadkrachtig reageren**. Met het duidelijk signaal dat we geen enkele vorm van geweld tegen kinderen aanvaarden. Met **regels en procedures** die de fysieke en mentale gezondheid van alle betrokkenen waarborgen. En met de nodige aandacht **voor nazorg en herstel**.

Dit alles bespreken we in detail in deze veiligheidsgarantie voor kinderen die opvang en begeleiding vinden bij de projecten van SOS Kinderdorpen België.

Gebaseerd op 70 jaar internationale ervaring

Met meer dan 70 jaar ervaring in 134 landen wereldwijd, mag SOS Kinderdorpen zich wel expert noemen in het opvangen en grootbrengen van kinderen. Vanuit die ervaring, heeft SOS Kinderdorp International een gezamenlijk kader gecreëerd voor kinderbescherming: "**Child Protection Policy - Child Safety is Everybody's Business**".

Dit beleidsdocument vertrekt van een interculturele en interdisciplinaire benadering en integreert o.a. de standaarden rond kinderbescherming van de 'Keeping Children Safe Coalition' en het Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind¹.

Deze veiligheidsgarantie vloeit daaruit voort, verrijkt met de bepalingen van de Vlaamse en Waalse regelgeving rond kinderbescherming en onze eigen ervaring vanuit onze vier opvang- en begeleidingsprojecten voor kinderen in moeilijke familiale situaties in België: het SOS Kinderdorp Chantevent, het Simbahuis, l'Alouette en Hejmo.

Acht principes die helpen bescherming te bieden

Deze veiligheidsgarantie bouwt op acht principes, waarvan we uit internationale ervaring weten dat ze belangrijk zijn in het beschermen van kinderen tegen grensoverschrijdend gedrag en geweld:

- 1 We aanvaarden geen enkele vorm van geweld**
We beperken het risico op geweld naar kinderen tot een absoluut minimum via preventie.
- 2 We bouwen aan een breed bewustzijn**
We maken kinderen, medewerkers, bestuursleden, familieleden, de omringende gemeenschap, vrijwilligers en partners bewust van het belang van kinderbescherming en zorgen dat ze op de hoogte zijn van de gerelateerde procedures (voorkomen, melden, reageren).
- 3 We geven kinderen een stem**
We stimuleren kinderen om een actieve rol op te nemen in kinderbescherming.
- 4 We versterken onze medewerkers**
We zorgen dat alle medewerkers in direct contact met kinderen over de vaardigheden beschikken om de veiligheid van kinderen te garanderen en hun ontwikkeling positief te stimuleren.
- 5 We creëren gunstige werkomstandigheden**
We verzekeren dat alle medewerkers de gepaste werkomstandigheden hebben om bij te dragen aan de ontwikkeling en bescherming van elk kind.
- 6 We doorbreken taboes**
We moedigen open en eerlijke discussies aan over grensoverschrijdend gedrag en dit op alle niveau's: kinderen, jongvolwassenen en hun families, kinder- en jeugdwelzijnswerkers, management, medewerkers, bestuursleden, onderhoudspersoneel enzoverder.
- 7 We verlagen drempels**
We voorzien eerlijke, veilige en transparante kanalen om vermoedens van geweldpleging te melden. Deze kanalen garanderen het recht van de verschillende doelgroepen (kinderen, ouders, medewerkers) om gehoord te worden.
- 8 We vormen een netwerk van bescherming**
We vormen een actief netwerk van bescherming zodat alle kinderen en volwassenen in onze organisatie veilig en beschermd zijn.

¹ Bepaald door United Nations Convention on the Rights of the Child

1.

Kinderbeschermingsbeleid met drie pijlers

Met deze principes als leidraad, geeft SOS Kinderdorpen België vorm aan een kindbeschermingsbeleid dat steunt op drie pijlers:

Preventie	Melding en procedure na melding	Nazorg
We creëren bewustzijn rond kinderen en hun rechten en hanteren efficiënte instrumenten om hen tegen misbruik, verwaarlozing, discriminatie en mishandeling te beschermen.	We maken de drempel om over geweld te vertellen zo laag mogelijk en installeren een duidelijke en simpele procedure wanneer geweld zich voordoet.	We verzekeren duidelijke maatregelen indien de rechten van een kind geschonden zijn, met het oog op de zorg voor alle betrokkenen en op de continue evaluatie en verbetering van onze programma's.

“De veiligheid van kinderen in onze projecten is een taak van iedereen.”

Eerste pijler: preventie

De veiligheid van kinderen in onze projecten is een taak van iedereen. Management, SOS verantwoordelijken, begeleiders, administratieve medewerkers, onderhoudspersoneel: het is ieders verantwoordelijkheid om kinderen te beschermen tegen elke vorm van misbruik, verwaarlozing, uitbuiting, geweld en discriminatie². Met bewuste en bekwame medewerkers, sterke kinderen die voor hun rechten opkomen, brede sensibilisering en een open communicatieve sfeer, willen we het risico voor de kinderen in onze projecten tot een absoluut minimum herleiden.

1 Bewuste en bekwame medewerkers

Voorkomen dat kinderen in onze projecten geweld ervaren, begint bij de mensen die de kinderen dagelijks omringen. Via een strikte selectieprocedure, duidelijke regels, continue opleiding en sensibilisering, zorgen we voor medewerkers die de waarden en normen van onze organisatie uitdragen, die zich bewust zijn van het belang van kindbescherming en die weten wat te doen indien de rechten van een kind in onze projecten geschonden worden.

De juiste mensen op de juiste plaats

Al onze medewerkers en vrijwilligers moeten een uittreksel uit het strafregister voorleggen ('Model 2', verkrijgbaar bij de politie), waaruit blijkt dat het wettelijk geoorloofd is dat ze een activiteit uitvoeren waarbij ze in contact komen met minderjarigen. Tijdens de selectieprocedure vragen we referenties na bij vorige werkgevers. Een professioneel beleid op het vlak van human resources, dat voldoet aan de hoogste standaarden inzake selectie en werving, zorgt ervoor dat we de juiste mensen op de juiste plaats hebben. Daarbij zijn een goed profiel en verworven competenties minstens zo belangrijk dan eventuele diplomaverreisten.

Van bij de aanvang is het voor onze medewerkers duidelijk dat de veiligheid en gezonde ontwikkeling van kinderen onze grootste bezorgdheid is. We stellen heel duidelijk welke personen, welke functie en verantwoordelijkheden op zich nemen wat betreft de bescherming en veiligheid van kinderen. Dit bespreken we in detail vanaf *pagina 9*. Tegelijkertijd draagt iedere werknemer en vrijwilliger de verantwoordelijkheid om over de veiligheid van kinderen te waken. Zoals eerder gezegd: de veiligheid van kinderen in onze projecten is een taak van iedereen.

Bindende regels

Twee cruciale documenten zetten de lijnen uit van wat we van onze medewerkers verwachten op het vlak van kindbescherming: de ethische code en deze veiligheidsgarantie.

Deze documenten zijn bindend en we verwachten van al onze medewerkers dat zij de inhoud kennen, respecteren en toepassen in hun dagelijkse werking. Ook naar onze partners, kinderen en hun ouders zijn dit waardevolle instrumenten om de veiligheid van de kinderen in onze projecten te garanderen.

² Voor een goed begrip omtrent grensoverschrijdend gedrag, lees hoofdstuk twee 'voor een goed begrip'

Opleiding en sensibilisering

De kwaliteit van onze zorg is zo goed als de kwaliteit van onze medewerkers. Om te verzekeren dat onze medewerkers over de nodige kennis en vaardigheden beschikken om de veiligheid van kinderen in onze projecten te garanderen, zorgen we voor een uitgebreid opleidingspakket, dat ingepland staat in een tijdschema. Deze informatie-overdracht is er voor iedereen tijdens het eerste jaar van de werkstelling, maar ook nadien is er regelmatig de mogelijkheid om zaken op te frissen of nieuwigheden over te dragen, schriftelijk of mondeling tijdens vergaderingen, informele discussies, bij evaluatiegesprekken of tijdens bijkomende opleidingen.

Gunstige werkomstandigheden

Omdat onze medewerkers bovenal ook gewoon mensen zijn, investeren we naast hun professionele ontplooiing ook in de voldoening die ze uit hun dagelijks werk halen, in hun passie en hun toewijding. We zorgen voor aangename werkomstandigheden, met een goede balans tussen werk en privé, een eerlijke verloning en een gepaste waardering voor de inspanning van onze medewerkers. Dankzij een professionele omkadering zorgen we ervoor dat zij hun rol in het leven van de kinderen gemotiveerd en met veerkracht kunnen opnemen.

→ **Online cursus kinderbescherming**, ontwikkeld door SOS Kinderdof International, met als doelstellingen het bewustzijn rond het belang van kinderbescherming aan te scherpen, de basisprincipes van kinderbescherming aan te leren en de melding en gevolggeving van gevallen van geweld te omkaderen. Bestaat uit twee modules van elk drie tot vier uur lesmateriaal.

→ **Jaarlijkse vorming rond kinderrechten** en rechten van het kind in de jeugdzorg, bijvoorbeeld in samenwerking met asbl Jeunesse & Droit (www.jeunesseetdroit.be) (voor de nieuwkomers en eventueel als herhaling voor de anciens).

→ **Jaarlijkse vorming rond het Vlaggensysteem van Sensoa** (zie pagina 7), een leidraad voor het inschatten van gevallen van grensoverschrijdend gedrag, bijvoorbeeld in samenwerking met Garance (www.garance.be) (voor de nieuwkomers en eventueel als herhaling voor de anciens).

→ **Introductie tot de kinderbeschermingsprocedure** (zie pagina 9), die ervoor zorgt dat iedere medewerker op ieder moment op de hoogte is van de te volgen procedure in geval van grensoverschrijdend gedrag, ook wanneer er wijzingen plaatsvinden.

→ **Jaarlijkse cursus Sociale Vaardigheden** met als doel een open communicatieve sfeer (zie pagina 8) te creëren waarin grensoverschrijdend gedrag bespreekbaar is, bijvoorbeeld in samenwerking met Réseau Prévention Harcèlement (www.reseau-prevention-harcèlement.be) of met l'Université de Paix (www.universitedepaix.org) (voor de nieuwkomers en eventueel als herhaling voor de anciens).

“De kwaliteit van onze zorg is zo goed als de kwaliteit van onze medewerkers”

Ook buiten dit pakket moedigen we medewerkers aan om, naargelang de gelegenheid zich voordoet, opleidingen te volgen die de ontwikkeling van hun competentie ten goede komt. Alsook informatie en ervaringen omtrent kindbescherming uit te wisselen, zowel binnen onze projecten als met andere voorzieningen.

Tijdens evaluatie- en functioneringsgesprekken komen de competenties en ervaringen van onze medewerkers op het vlak van kinderbescherming ruimschoots aan bod.

2 Sterke kinderen

Een kind respecteren begint met het kind te beschouwen als een volwaardig individu, met al zijn individuele mogelijkheden, sterkten en zwakten. Vanuit die visie willen we dat kinderen hun rechten kennen en zich realiseren dat de mensen om hen heen geacht worden die te respecteren.

Zoals we dat doen voor onze medewerkers, bieden we ook de kinderen informatie aan over kinderrechten, grensoverschrijdend gedrag, grenzen met betrekking tot seksualiteit en de beschermingsprocedure. We doen dit met aangepast, toegankelijk materiaal, dat hen sterkt in het beschermen van hun eigen rechten. Ook deze elementen staan ingepland in een tijdsschema.

Bovenvermelde onderwerpen zijn ook een aandachtspunt tijdens de **kindvergaderingen**: een moment van en voor de kinderen waar we op een heel open manier het leven binnen onze projecten bespreken. De kindvergadering heeft als doel de kinderen te betrekken bij de dagelijkse werking. De kinderen kunnen zelf onderwerpen aanbrengen, aangeven wat ze leuk vinden en wat niet... Daarnaast zijn er ook een aantal vaste onderwerpen die binnen een bepaalde periode aan bod komen, waarvan grensoverschrijdend gedrag er zeker één is.

“Een kind respecteren begint met het kind te beschouwen als een volwaardig individu”

→ **Een kindbrochure**, die we samen met de kinderen overlopen, die hen vertelt wat hun rechten zijn, wat kan en wat niet kan, wat ze kunnen doen wanneer ze voelen dat hen onrecht aangedaan werd (meldingsprocedure).

→ **Het vlaggensysteem van Sensoa**, dat ook voor de kinderen een nuttige wegwijzer is wanneer er sprake is van grensoverschrijdend gedrag (bijvoorbeeld in samenwerking met Garance [www.garance.be]).

→ **Vorming rond kinderrechten** en rechten van het kind in de jeugdzorg, bijvoorbeeld in samenwerking met asbl Jeunesse & Droit [www.jeunesseetdroit.be].

→ **Introductie tot de kindbeschermingsprocedure** [zie pagina 9]: we zorgen ervoor dat de kinderen weten wie ze kunnen aanspreken of waar ze naar toe kunnen wanneer ze voelen dat hun rechten geschonden werden.

3 Brede sensibilisering

Naast de opleidingen en sensibilisering voor onze medewerkers en kinderen, willen we ook breder sensibiliseren naar de verschillende actoren die bij onze projecten betrokken zijn.

De ouders van de kinderen, de sportclubs of jeugdbewegingen uit de omgeving, buurtbewoners. Dit doorheen de dagelijkse contacten die we met hen onderhouden en ook meer structureel, via de samenwerking met organisaties als Garance en Jeunesse & Droits, zoals besproken op pagina 6. Omdat we willen dat deze focus op kindbescherming ook fysiek zichtbaar is, zorgen we in onze projecten voor brochures, posters en affiches

(die zowel naar volwassenen als naar kinderen gericht kunnen zijn) op plaatsen waar deze de aandacht trekken.

Tot slot nemen we kindbescherming ook mee in onze communicatie naar de media toe. Op die manier dragen we ook bij aan het algemene bewustzijn rond kindbescherming in de bredere samenleving.

4 Open communicatieve sfeer

Wij geloven dat we de kinderen in onze projecten het best kunnen beschermen binnen een open en ontvankelijke cultuur. We zoeken in onze dagelijkse werking steeds de moed om stiltes en taboes rond grensoverschrijdend gedrag te doorbreken.

We voorzien daarom regelmatig gelegenheden om van gedachten te wisselen over de genoemde thema's en het beleid hieromtrent. Medewerkers krijgen die gelegenheid tijdens teamvergaderingen, inter- of supervisies, functionerings- en evaluatiegesprekken etc. Minstens tweejaarlijks wordt een evaluatie van onze veiligheids-garantie geagendeerd door het Aanspreekpunt Kinderbeschermingsbeleid.

Uiteraard stellen we ook alles in het werk om ervoor te zorgen dat de kinderen en jongeren die door SOS Kinderdorpen België gesteund worden maximaal de gelegenheid krijgen om deel te nemen aan het debat over kindbescherming. Dat kan bijvoorbeeld via de bovenvernoemde kindvergaderingen.

“Daarbij is het essentieel dat we met veel zorg naar de kinderen luisteren”

Bovendien worden ze betrokken bij beslissingen over hun leven en hun rechten. In al onze programma's moedigen we hen aan om dit te doen. Daarbij is het essentieel dat we met veel zorg naar de kinderen luisteren, hun standpunten ernstig nemen, hen aanmoedigen om discussies rond problematieken

betreffende kindbescherming bij te wonen, en hen de gelegenheid bieden om vertrouwde relaties op te bouwen waarbinnen zaken bespreekbaar zijn. Tot slot moedigen we kinderen aan om zaken te melden waarvan ze vinden dat ze tegen hun rechten ingaan of grensoverschrijdend zijn. We verlagen drempels en stellen gepaste tools ter beschikking (b.v. klachtenbox).

Dankzij een veilige, duidelijke en eerlijke communicatie zullen we positieve en kritische feedback geven en krijgen. Het welzijn van het kind is daarbij ten allen tijde prioritair.

Al het voorgaande moet er toe leiden dat er een sluitend netwerk ontstaat, waarin het risico op geweld naar kinderen toe tot een minimum beperkt is. Een netwerk van mensen met gedeelde waarden en normen, die versterkt worden in een open communicatie, met voelsprietten op alle niveau's die doorheen de dagelijkse werking een oogje in het zeil houden. Een netwerk waarin geweld niet onopgemerkt blijft en waarin we krachtdadig optreden wanneer de rechten van een kind geschonden worden.

Tweede pijler: melding en procedure na melding

In onze projecten worden regelmatig kinderen opgevangen die uit een moeilijke context of een risicovolle omgeving komen. Hun rechten kunnen op verschillende manieren geschonden zijn. Zij kunnen verschillende soorten misbruik ervaren (hebben).

We verbinden ons ertoe om de melding van deze schendingen zo laagdrempelig mogelijk te maken, om iedere melding ernstig en volgens een duidelijke procedure te behandelen en om tijdens dat proces telkens het belang van het kind voorop te zetten.

1 Meldingsplicht

Volgens de ethische code van SOS Kinderdorpen België is iedere medewerker verplicht grensoverschrijdend gedrag te melden. Naast medewerkers kan de melder ook een kind zijn, een ouder, een bezoeker, een vertrouwenspersoon, een collega van een partnerorganisatie, enzoverder.

Hieronder heel concreet welke feiten onder die meldingsplicht vallen:

→ Elke bewering of elk gerucht dat aangeeft dat een medewerker of vrijwilliger de veiligheidsgarantie of de ethische code van SOS Kinderdorpen België heeft geschonden.
→ Elke indicatie (ziekte, letsel of verandering van gedrag) bij een kind dat aanleiding geeft tot bezorgdheid of erop wijst dat hij/zij wordt misbruikt.
→ Elke verklaring van een persoon die getuigt zich zorgen te maken over mogelijk misbruik van een kind.
→ Een symptoom, verwonding of gedrag dat niet noodzakelijk duidt op misbruik, maar dat in combinatie met andere informatie of bewijs reden tot bezorgdheid vormt.
→ Elk vorm van geweld, grensoverschrijdend gedrag of misbruik tussen kinderen onderling.
→ Wanneer men weet heeft over misbruik bij een andere organisatie of in de gemeenschap waar SOS Kinderdorpen werkt.
→ Elke indicatie voor kindermisbruik of het in gevaar brengen van een kind door een medewerker of een vrijwilliger.
→ Een volwassene die melding maakt van misbruik in het verleden.

Bewust verzaken aan het melden van grensoverschrijdend gedrag zal steeds leiden tot disciplinaire actie/ontslag (voor medewerkers), intrekken van steun (voor partners), de beëindiging van het contract (voor contractuelen) of de beëindiging van de relatie met de organisatie (voor andere SOS-partners).

“We behandelen iedere melding ernstig en volgens een duidelijke procedure”

2 Een melding ontvangen

De manier waarop we een melding in ontvangst nemen, is belangrijk voor het gevoel van de melder.

Hieronder een aantal richtlijnen:

De melder is een volwassen persoon:

- Reageer kalm en luister aandachtig naar wat de melder zegt
- Stel de melder gerust: zeg dat hij/zij er goed aan deed de melding te doen en dat je gevolg zal geven aan de toevertrouwde informatie.
- Neem wat je toevertrouwd werd ernstig – het ondenkbare is mogelijk.
- Benader de vermeende dader niet en breng hem/haar niet op de hoogte van de melding.
- Zorg onmiddellijk voor bescherming waar nodig, zorg dat medische behoeften van een kind in gevaar onmiddellijk ingevuld worden.
- Registreer het incident zo spoedig mogelijk. Vul het opvolgingsdocument (zie bijlage 4) in- tracht zo duidelijk mogelijk te zijn over wat er gebeurde, wanneer het gebeurde, waar het gebeurde, en wie betrokken was.
- Bewaar de vertrouwelijkheid van de informatie en vermijd erover te praten met onbevoegden.

De melder is een kind

Doen:

- Neem het kind ernstig en zeg dat je zal luisteren naar hem/haar.
- Zeg het kind dat het goed is dat hij/zij jou op de hoogte bracht – blijf objectief, kalm en neutraal.
- Erken dat het moedig was het verhaal te vertellen.
- Verzeker het kind ervan dat je alles zal doen dat in je mogelijkheden ligt om ervoor te zorgen dat hij/zij veilig is.
- Verzeker het kind dat het niet zijn/haar fout was dat dit gebeurde. Degene die het misbruik pleegde is altijd verantwoordelijk.
- Verzeker het kind dat wat gebeurde niet ongebruikelijk is, dat er nog kinderen zijn die het meemaken.
- Wees eerlijk over je eigen positie, over wat je tegen wie zal vertellen en waarom.
- Hou het kind op de hoogte van wat je onderneemt en wat er te gebeuren staat.
- Vul het meldingsformulier in en volg de voorgeschreven procedure.

Niet doen:

- Beloof niet wat je niet kan waarmaken (zeg b.v. niet dat je tegen niemand iets zal zeggen).
- Ondervraag het kind niet. Het is jouw taak niet om een onderzoek te voeren.
- Twijfel niet aan wat het kind je vertelt. Aarzel niet om het gemelde te rapporteren.
- Speculeer niet of maak geen veronderstellingen over wat gebeurde.
- Benader de vermeende dader niet en breng hem/haar niet op de hoogte van de melding.
- Zeg niets waardoor het kind zich verantwoordelijk zou voelen voor het misbruik.
- Toon geen sterke gevoelens zoals angst.
- Uit geen negatieve commentaar op de vermeende dader. Veroordeel hem/haar niet.
- Probeer niet te overreageren. Vul het meldingsformulier in en volg de voorgeschreven procedure.

3 Een melding beoordelen

Om seksueel gedrag binnen de organisatie bespreekbaar te maken, correct in te schatten en er gepast op te reageren gebruiken we het Vlaggensysteem van Sensoa (zie bijlage 1).

Zes criteria helpen ons om seksueel gedrag te beoordelen:

- 1 Is er al dan niet sprake van wederzijdse toestemming.
- 2 Gaat het over vrijwillig gedrag.
- 3 Zijn de betrokkenen gelijkwaardig.
- 4 Wat is de leeftijd of de ontwikkelingsfase van de betrokkenen.
- 5 Wat is de context.
- 6 Is er nog sprake van zelfrespect.

4 Anoniem melden

We maken het mogelijk en toegankelijk om ook anoniem melding te maken van grensoverschrijdend gedrag, bijvoorbeeld door middel van een klachtendoos.

Dit zorgt ervoor dat kinderen of medewerkers zich niet gehinderd voelen door bijvoorbeeld angst voor de vermeende dader.

Het kan soms noodzakelijk zijn om binnen het disciplinaire proces iemands anonimiteit te beschermen.

Het is soms wenselijk de identiteit van de melder, het slachtoffer of degene die het rapport opmaakte niet te onthullen als dit hun veiligheid ernstig in gevaar kan brengen.

5 Foutieve melding

Foutieve meldingen kunnen voorkomen. We ondernemen nooit actie tegen een melder die te goeder trouw een schending van het kindbeschermingsbeleid rapporteert, ook als die meldingen na onderzoek ongegrond blijken.

Als een medewerker echter bewust en moedwillig een vals verslag maakt of schadelijke informatie verspreidt ten aanzien van een andere medewerker of ten aanzien van SOS Kinderdorpen, dan overwegen we gepaste disciplinaire maatregelen.

Indien kinderen bewust valse meldingen maken, zorgen we voor een gepaste begeleiding.

6 Melding doorgeven aan derden

Sommige feiten van grensoverschrijdend gedrag die zich voordoen op Vlaams grondgebied moeten gemeld worden aan de afdeling Voorzieningenbeleid van Jongerenwelzijn.

Het betreft incidenten waarbij de fysieke of psychische integriteit van de jongeren, begeleider of derden in het gedrang komt of feiten die potentieel persoonsgegevens krijgen. Het is de taak van het nationaal aanspreekpunt om deze melding naar behoren uit te voeren. Een dergelijke melding kan gezien worden als een uitzondering op het beroepsgeheim.

Het nationaal aanspreekpunt informeert ook de internationale federatie van SOS Kinderdorpen via het 'reporting form' en vult jaarlijks het incident register in.

7 Procedure na melding

We hanteren een duidelijke procedure die aangeeft welke actoren welke stappen ondernemen wanneer er een melding van grensoverschrijdend gedrag is (zie bijlage 2).

Belangrijke spelers zijn het aanspreekpunt en het KinderBescherminsteam (KBT) op projectniveau. Zij onderzoeken de exacte aard van de melding en beslissen of er onmiddellijke maatregelen worden genomen. Zodra het vermoeden van grensoverschrijdend gedrag een feit wordt, wordt het dossier overgeheveld naar het nationale aanspreekpunt en het Nationale KinderBescherminsteam (NKBT). In overleg met het aanspreekpunt en het KinderBescherminsteam op projectniveau, beslissen zij welke stappen er verder ondernomen worden. Daarbij handelen we altijd in het belang van het welzijn van het kind.

Bij een **vermoeden van grensoverschrijdend gedrag** vult het KBT het opvolgingsdocument (zie bijlage 4) in en informeert die het aanspreekpunt. Het aanspreekpunt maakt werk van de risico-analyse (cfr. tweede deel van het opvolgingsdocument). De melding blijft op projectniveau waar het KBT gepast gevolg geeft aan de melding. Ze brengen wel het nationale aanspreekpunt en de Manager Director op de hoogte.

Het KBT beslist tijdens het opvolgingsoverleg welke maatregelen ze nemen. Op basis van onderzoek kunnen ze besluiten dat er geen verdere bezorgdheden zijn – in dat geval zijn geen verdere acties nodig. Wanneer op basis van het onderzoek blijkt dat de vermoedens worden bevestigd of ernstiger worden, schakelt men over op de procedure voor ‘feit of ernstig vermoeden van grensoverschrijdend gedrag’.

Wanneer de melding een **feit of ernstig vermoeden van grensoverschrijdend gedrag betreft**, wordt het dossier overgeheveld naar het nationale aanspreekpunt en het NKBT. Zij schatten in samenspraak met het aanspreekpunt en het KBT op projectniveau de risico-analyse in (cfr. tweede deel van het opvolgingsdocument), nemen onmiddellijke maatregelen met betrekking tot het kind, de verdachte persoon en de melder, stellen een onderzoek in en nemen maatregelen op lange termijn. Alle overwegingen worden steeds in het voordeel van het welzijn van het kind genomen. Het aanspreekpunt consulteert het vertrouwenscentrum en eventueel politie. Na afloop wordt een eindrapport toegevoegd aan het opvolgingsdocument.

8 Specifieke noden van kind, melder en vermeende dader tijdens de procedure

Doorheen de meldingsprocedure hebben we oog en dragen we zorg voor de veiligheid, het welzijn en de behoeften van het slachtoffer, de melder en de (vermeende) dader.

Het kind

Doorheen de meldingsprocedure staat het belang van het kind altijd voorop. Wanneer een melding zich voordoet, overwegen we onderstaande maatregelen om aan de noden van het kind te voldoen:

- **Veiligheid:** Indien nodig begeleiden we het slachtoffer in een veilige plaats buiten de voorziening, houden we de vermeende dader op afstand of schakelen we politiebewaking in.
- **Gezondheid:** Indien er sprake is van seksueel misbruik begeleiden we het slachtoffer binnen de 72 uur bij de medische controle, ook wanneer hij of zij geen zichtbare verwondingen heeft.
- **Psycho-sociaal:** Wanneer er sprake is van misbruik, overwegen we stevast crisisbegeleiding en -ondersteuning. Aspecten zoals schuldgevoelens, schaamte en angst kunnen er aan bod komen. In het geval van seksueel misbruik overwegen we dit ook voor de familie van het slachtoffer en eventueel anderen zoals betrokken medewerkers.
- **Juridisch/justitieel:** We willen dat kinderen weten dat ook zij toegang hebben tot justitie en dat ze het recht hebben zich bij de rechtbank te laten vertegenwoordigen door een volwassene. Daarom informeren we hen over de acties die ze kunnen ondernemen tegen de vermeende dader, welke stappen daarbij relevant zijn en op welke manier beslissingen genomen worden.

De melder

Ook de melder heeft specifieke zorg nodig na een melding:

- **Bescherming:** een medewerker van SOS Kinderdorpen België die in het kader van het kindbeschermingsbeleid verslag doet van vermoedelijk of werkelijke kindermisbruik kan het doelwit vormen van bedreigingen, intimidatie en represailles. Daarom is een risico-analyse voor de medewerkers een essentiële stap wanneer een case gemeld wordt. We evalueren de risico's voor de betrokkenen en nemen maatregelen om potentiële of vermeende bedreigingen op te vangen. In extreme gevallen kan dit ondermeer leiden tot overplaatsing van personeel.
- **Begeleiding:** Indien nodig bieden we emotionele ondersteuning en begeleiding aan getuigen (vooral als ze ook slachtoffer zijn), zodat zij weloverwogen beslissingen kunnen maken en zich bewust zijn van de gevolgen van die beslissingen.
Op het moment van de initiële melding toetsen we af of de melder nood heeft aan bescherming of aan gezondheids- of psychosociale maatregelen. We nemen de tijd nemen om angsten of bezorgdheden te bespreken.

De vermeende dader

Wanneer de vermeende dader één van onze medewerkers is, behoudt SOS Kinderdorpen de plicht om met zorg en respect met hem/haar om te gaan, ongeacht de aard van de melding. We onderzoeken welke ondersteuning hij/zij nodig heeft en overwegen of schorsing of overplaatsing naar een andere dienst tijdens de duur van het onderzoek aan de orde is.

Ongeacht of het een personeelslid betreft of niet, is het belangrijk dat we vertrouwelijk omgaan met de details van de zaak.

Als de vermeende dader een kind is (onder de 18 jaar), stellen de acties die we ondernemen steeds het welzijn van het kind voorop. We hebben het over een vermeende dader maar het blijft wel een kind en daarom is zorg en bescherming vereist. Als het kind onder toezicht staat van SOS Kinderdorpen België is de organisatie verantwoordelijk voor het bieden van juridische en psychologische bijstand.

9 Vertrouwelijkheid

Alle informatie die verband houdt met kwesties rond grensoverschrijdend gedrag, behandelen we vertrouwelijk, met inbegrip van bijzonderheden over vermeende slachtoffers, getuigen of vermeende daders.

Dit betekent dat we de gegevens zorgvuldig en met respect behandelen en enkel doorgeven aan anderen die de feiten 'moeten' weten. Het betekent niet dat kwesties rond kindbescherming geheimgehouden worden. We rapporteren informatie over vermeende of feitelijke kindermishandeling in elk geval.

Het is echter niet mogelijk een beperkte verspreiding of overdracht van informatie te garanderen. Onvermijdelijk zullen een aantal belangrijke medewerkers binnen SOS Kinderdorpen België op de hoogte gesteld moeten worden en betrokken zijn bij de procedure die volgt op de melding van het incident. Evenmin kan de informatie altijd 'in huis' blijven, zo is bijvoorbeeld soms doorverwijzing naar nationale autoriteiten vereist.

“We behandelen alle gegevens zorgvuldig en met respect”

10 Informatie veilig bewaren en overdragen

We behandelen documenten die gerelateerd zijn aan grensoverschrijdend gedrag vertrouwelijk.

We beschermen de identiteit van de personen die genoemd worden en brengen eventueel toekomstig onderzoek of juridische acties niet in het gedrang.

We bewaken de veiligheid en vertrouwelijkheid (met een veilige archiefkast, elektronische bestanden beschermd door een wachtwoord enz.). Ook wanneer we informatie overdragen, mondeling, via mail, of op draagbare elektronische apparaten, nemen we veiligheidsvoorschriften in acht.

Het opvolgingsdocument behandelen we uiterst vertrouwelijk. Het mag in geen geval in handen komen van onbevoegden.

De hiërarchische verantwoordelijke van het programma is verantwoordelijk voor het vertrouwelijk houden van alle gegevens die verband houden met cases van kindermisbruik tijdens de volledige procedure en ook nadat de zaak is afgesloten.

11 Interne communicatie

Wanneer een onderzoek wordt ingesteld naar aanleiding van een melding zal de hiërarchische verantwoordelijke van het programma of de Manager Director de medewerkers verzoeken om het KinderBeschermingsTeam volledige toegang te geven tot alle nodige informatie en hen de kans te geven om alle betrokkenen te consulteren over de melding. Ook krijgt het KinderBeschermingsTeam toestemming om alle personeelsbestanden, financiële bestanden en gegevens, dossiers van de kinderen en alle andere relevant geachte stukken op te vragen.

Alle medewerkers dienen maximaal mee te werken. Zij mogen het onderzoek niet verstoren of belemmeren. Medewerkers zijn uiterst discreet.

Soms is **communicatie met de gemeenschap** belangrijk om geruchten en persoonlijke interpretatie van de feiten te vermijden. Indien gewenst organiseren we een overleg om mensen van de gemeenschap te informeren over het gebeurde en de acties die we ondernemen. De woordvoerder (zie hieronder) speelt hierin een belangrijke rol.

12 Media-aandacht

Wanneer een geval van grensoverschrijdend gedrag optreedt en bekend geraakt bij het publiek, is de nodige voorzichtigheid geboden in de communicatie met de media om (extra) schade aan de betrokkenen en aan de reputatie van de organisatie te vermijden.

Het is belangrijk de contacten met de media ernstig te nemen. Daarom duiden we een **woordvoerder** aan die goed op de hoogte is van de ethische code en het kindbeschermingsbeleid en die voortdurend het verloop van de case opvolgt. De woordvoerder zal aan de hand van het mediaplan communiceren met de media.

Communicatie, met name met de media, over zaken die betrekking hebben op kinderen vraagt om verhoogde aandacht voor het recht op privacy van het kind en vertrouwelijkheid.

Derde pijler: nazorg

1 Nazorg

Na elke melding van grensoverschrijdend gedrag communiceren we duidelijk naar alle betrokkenen wat we met de melding gedaan hebben en waar dat toe heeft geleid. Dat is essentieel voor het vertrouwen tussen de betrokken partijen én voor de start van het herstelproces.

Vervolgens bepalen we een vervolgtraject, met in de eerste plaats gepaste zorg voor het slachtoffer en eventuele andere betrokken kinderen. Ook de melder, vermeende dader en het team bieden we een gepaste begeleiding.

Wanneer een onterechte melding geuit werd ten aanzien van een medewerker van SOS Kinderdorpen, verdient ook deze bijzondere aandacht.

Een medewerker die slachtoffer of getuige was van een risico op geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk kan bijstand ontvangen van de interne of externe vertrouwenspersoon en/of van de gespecialiseerde preventieadviseur. In het arbeidsreglement van SOS Kinderdorpen België worden de te nemen stappen en procedures op dit gebied verduidelijkt.

2 Herstel

We besteden ook veel aandacht aan het herstelproces. Kinderen en jongeren verwerken schokkende gebeurtenissen vaak anders dan volwassenen. We bieden de ondersteuning die kinderen nodig hebben om het gebeurde een plaats te geven. Ouders, de individuele begeleider van een kind, de directie van de voorziening en andere zorgfiguren kunnen hier een belangrijke rol in spelen. Net zo goed kan een externe hulpverlener soelaas bieden.

Wanneer een gerechtelijke procedure opgestart wordt na een melding, zorgen we ervoor dat het betrokken kind goed geïnformeerd is en een stem heeft in het verloop van de procedure. Voor kinderen is de gerechtelijke weg meestal een onbekende weg. Zij zullen wettelijk vertegenwoordigd worden in de juridische procedure, maar blijven bij het hele proces betrokken. In een taal aangepast aan hun leeftijd geven we informatie over juridische aspecten, antwoorden we op hun vragen rond deze thema's, bevragen we hun visie... Op die manier kan een juridisch proces herstellend werken voor een kind of jongere.

Twee methoden om dit herstel in goede banen te leiden, zijn clientoverleg en bemiddeling:

Bij **cliëntoverleg** integrale jeugdhulp komen cliënten, hulpverleners en betrokkenen uit het sociaal netwerk van de cliënt samen om in complexe situaties de ondersteuning en hulpverlening aan een gezin op elkaar

af te stemmen en de continuïteit ervan te bewaken.

De hulpvraag of -behoefte van de cliënt staat centraal. Hulpverleners en cliënt worden als gelijkwaardige partners maximaal betrokken bij het overleg.

De vertrouwenspersoon van de minderjarige kan hem op dit overleg bijstaan en voor zijn belangen opkomen.

Bemiddeling is een communicatieproces tussen minderjarigen, ouders, opvoedings-verantwoordelijken en betrokken hulpverleners om conflicten op te lossen of hanteerbaar te maken en de verdere hulpverlening te waarborgen. Dit proces wordt getrokken door een onafhankelijke, onpartijdige derde: de bemiddelaar. Zijn interventie laat toe dat partijen een eigen oplossing vinden voor hun conflict. Bemiddeling kan niet worden ingezet bij conflicten tussen jeugdhulpaanbieders onderling in afwezigheid van de cliënt. Wanneer partijen een gedragen oplossing vinden, kunnen zij aan de bemiddelaar vragen om deze in een overeenkomst uit te schrijven.

3 Evaluatie

De Kinderbeschermingsprocedure wordt tweemaal per jaar geëvalueerd in alle programma's en jaarlijks op nationaal niveau.

Ook naar aanleiding van iedere melding organiseren we een grondige evaluatie van het verloop van de melding, de procedure na de melding en de nazorg. Op basis hiervan verbeteren we de procedure waar nodig.

2.

Vooreen goed begrip

Voor een goed begrip van deze veiligheidsgarantie, is het belangrijk dat iedereen binnen de organisatie weet waarover we het concreet hebben.

1 De rechten van het kind

De rechten van het kind zijn vastgelegd in 54 artikels van het Internationaal Kinderrechtenverdrag. In grote lijnen zijn deze artikels te groeperen onder:

- **Recht op provisie (onderhoud)**
 - Kinderen hebben recht op voeding en gezondheidszorg
 - Kinderen hebben recht op onderwijs
 - Kinderen hebben recht op sociale voorzieningen
- **Recht op protectie (bescherming)**
 - Kinderen mogen niet mishandeld of verwaarloosd worden
 - Kinderen mogen niet worden uitgebuit
- **Recht op participatie (inspraak)**
 - Kinderen hebben recht om gehoord te worden
 - Ieder kind mag zeggen wat hij of zij denkt
 - Kinderen nemen deel aan de hulpverlening

2 Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag is een situatie waarin een kind slachtoffer is of dreigt te worden van bedreigingen of geweld van een andere persoon:

• Misbruik en verwaarlozing

Onder misbruik verstaan we fysiek, emotioneel en seksueel misbruik.

- **Fysiek misbruik:** eigenlijk of mogelijk fysiek geweld veroorzaakt door een actie of het gebrek aan actie, die binnen de controle van de ouder of persoon in een positie van verantwoordelijkheid, macht of vertrouwen valt. Fysiek misbruik kan slaan, kletsen, schudden, gooien, vergiftigen, verbranden of brandwonden toebrengen, verdrinken en stikken omvatten. Het kan ook gaan om het verzinnen van symptomen van een ziekte bij een kind of om het intentioneel ziek maken van een kind. Het kan gaan om eenmalige of herhaaldelijke incidenten.
- **Emotioneel misbruik:** het aanhoudend emotioneel mishandelen van een kind waardoor zijn of haar zelfperceptie en ontwikkeling negatief wordt beïnvloed. Emotioneel misbruik kan het kind het gevoel geven dat hij of zij waardeloos is, niet geliefd en ontoereikend is, of dat het er enkel is om aan de behoeften van een andere persoon tegemoet te komen. Het kan ongepaste verwachtingen ten aanzien van het kind met zich meebrengen. Handelingen kunnen zijn: het inperken van beweging, bedreigen, bang maken, discrimineren, het kind het gevoel geven de zondebok te zijn, corrumperende handelingen, het kind belachelijk maken, afbreken, pesten, vernederen (i.e. mogelijk gênante vragen stellen, mogelijk gênante handelingen vragen) of andere non-fysieke vormen van een vijandige of afwijzende behandeling.
- **Seksueel misbruik:** een kind betrekken in seksuele intimiteiten en activiteiten die de grenzen van zijn ontwikkeling en leeftijd overschrijden. Dit blijkt uit een activiteit tussen een kind en een volwassene of een ander kind dat, door leeftijd of ontwikkeling, verantwoordelijk, vertrouwelijk of machtig bevonden kan worden; de activiteit is bedoeld om de behoeften van de andere persoon te bevredigen of tevreden te stellen. Seksueel kindermisbruik omvat het dwingen of verleiden van een kind om deel te nemen aan seksuele activiteiten, los van het feit of het kind zich bewust is van wat er gebeurt. Deze activiteiten kunnen fysiek contact bevatten en penetrerende of niet-penetrerende handelingen. Dit kan ook betekenen: kinderen betrekken bij het kijken naar, of het produceren van pornografisch materiaal, of kinderen aanmoedigen om zich op een seksueel ongepaste manier te gedragen. Als we spreken over verwaarlozing of 'nalatige behandeling', onderscheiden we lichamelijke en emotionele verwaarlozing.
- **Lichamelijk verwaarlozing:** onvoldoende of niet ingaan op de basisbehoeften van een kind (voeding, hygiëne, medische verzorging, slaap).
- **Emotionele verwaarlozing:** een kind geen gepaste aandacht of genegenheid geven.

• Discriminatie

Discriminatie is het ongelijk behandelen, achterstellen of uitsluiten van mensen, zonder dat daar objectieve of redelijke gronden voor zijn, op basis van (persoonlijke) kenmerken zoals het geslacht, een zogenaamd ras, de huidskleur, de afkomst, de nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, de burgerlijke staat, de geboorte, het fortuin, de leeftijd, het geloof of levensbeschouwing, de huidige of toekomstige gezondheidstoestand of een fysieke eigenschap.

• Mishandeling

Mishandeling is de achteloosheid of het verzuim als opvoeder om te voorzien in de ontwikkeling van het kind: gezondheid, onderwijs, emotionele ontwikkeling, voeding, onderdak en veilige leefomstandigheden, in de context van de redelijke aanwezigheid van mogelijkheden voor de familie of opvoeder en die schade toebrengt aan de gezondheid van het kind of de fysieke, mentale, spirituele, morele of sociale ontwikkeling. Dit betekent eveneens er niet in slagen om behoorlijk toezicht te houden op kinderen en hen zoveel mogelijk te beschermen.

- **Lichamelijke mishandeling:** een kind lichamelijke letsels toebrengen.
- **Emotionele mishandeling:** inadequaat reageren op emotionele behoeften van een kind (steun, veiligheid en geborgenheid).

• Specifieke situaties

Misbruik van kind op kind: beschuldigingen of vermoedens m.b.t. het misbruik van een kind door een ander kind. Dit vergt een specifieke gevoeligheid en toch moeten ze behandeld worden via de procedures m.b.t. kinderbescherming.

Een dergelijke benadering vereist:

- Niet alleen de betrokken kinderen en hun omgeving maar ook de jonge dader moeten ondersteund worden, hier ligt de focus op het veranderen van zijn/haar gedrag.
- De erkenning dat een kind dat een ander kind heeft misbruikt significant verschilt van volwassenen die gelijkaardige daden hebben gepleegd, aangezien het kind zich niet volledig bewust is van de oorzaken voor het gepleegde misdrijf en ook van de gevolgen ervan.
- Het besef dat handelen in het belang van het kind de eerste en belangrijkste overweging is bij alle beslissingen die genomen worden, zowel voor het slachtoffer als voor diegene die het misbruik pleegde.

Beschuldigingen van misbruik in het verleden: misbruik in het verleden verwijst naar misbruik van een kind of een tiener dat heeft plaatsgevonden in een voorziening van SOS Kinderdorpen maar pas gemeld wordt op volwassen leeftijd. Het kan immers zijn dat een individu het misbruik niet meldt tot vele jaren nadat het heeft plaatsgevonden.

Dergelijke beschuldigingen worden door de procedures van kindermisbruik opgevat als een vermoeden van kindermisbruik. We willen beschuldigingen van misbruik in het verleden transparant en verantwoordelijk behandelen.

• Jongeren, seksualiteit en internet

Online seksualiteit is van deze tijd. Het is heel normaal dat ook jongeren geprikkeld zijn om info, beelden of ervaringen online te zoeken. Zowat iedere puber zal er naar op zoek gaan. Kinderen en jongeren zijn gretige gebruikers van internet. Internet biedt hen tal van mogelijkheden om in contact te komen en te experimenteren met relaties en seksualiteit. Vooral tieners stellen seksueel gedrag als ze online zijn. Ze flirten, sturen elkaar seksueel getinte berichtjes of beeldmateriaal, surfen naar pornosites ... Dit alles is niet abnormaal of onrustwekkend: tieners zijn op het hoogtepunt van hun seksuele ontwikkeling, dat gaat gepaard met de nodige nieuwsgierigheid en experimenten.

Experimenteren is ook helemaal niet negatief. Integendeel, al doende leren tieners wat sociaal wel of niet acceptabel is, wat ze wel en niet willen, waar hun eigen grenzen en die van anderen liggen... Internet biedt op dit vlak enorme voordelen, want jongeren kunnen er oefenen met relaties en gevoelens. Maar aan seks op internet zijn ook een aantal risico's verbonden. Daar moeten we jongeren dus over inlichten, zodat ze hier bewust mee omgaan.

Enkele veel gebruikte begrippen:

- **Chatten:** betekent letterlijk kletsen. Het is een manier van online communiceren via een chatprogramma. Live berichten, foto's en andere bestanden kunnen zo naar elkaar verstuurd worden.
- **Cyberpesten:** pesten via het internet. Cyberpesten gaat niet altijd over seksualiteit, maar onder jongeren zijn uiterlijk, vrienden en liefjes wel een 'dankbaar' thema.
- **Sexting:** jongeren maken en delen pikante berichten over seks, net als volwassenen. Jongeren mogen experimenteren, maar met sexting kan het grondig fout lopen.
- **Porno en seksualisering:** met de komst van het internet zijn porno en seks heel toegankelijk geworden. Jonge kinderen kunnen ervan schrikken, pubers gaan er actief naar op zoek.
- **Grooming:** is het benaderen van en contact leggen met kinderen door een pedofiel met als uiteindelijke doel het mogelijk maken van seksueel contact door de seksuele drempels en remmingen van het kind te verlagen.

Meer info over jongeren, seksualiteit en internet vind je op:

www.childfocus.be

www.sensoa.be

www.seksualiteit.be

3.

Bijlagen

1 Vlaggensysteem ter beoordeling van grensoverschrijdend seksueel gedrag

6 criteria ter beoordeling:

- 1 **Wederzijdse toestemming:** kan ook non-verbaal. Toestemming kan ten allen tijde worden ingetrokken
- 2 **Vrijwilligheid:** inzetten van dwang, peerpressure, dwang in de vorm van beloning of straf
- 3 **Gelijkwaardigheid:** wanneer zijn twee personen aan elkaar gewaagd?
- 4 **Leeftijd- of ontwikkelingsadequaat gedrag:** wat mogen we verwachten bij welke leeftijd?
- 5 **Contextadequaat:** wat is gepast binnen welke context?
- 6 **Zelfrespect:** schade voor lichaam, geest, op sociaal vlak?

criterium	Groene vlag	Gele vlag	Rode vlag	Zwarte vlag
Wederzijdse toestemming	Duidelijke wederzijdse toestemming	Onduidelijkheid over wederzijdse toestemming	Eenmalig gebrek aan wederzijdse toestemming	Herhaaldeijk gebrek aan wederzijdse toestemming
Vrijwilligheid	Vrijwilligheid	Lichte dwang of druk	Eenmalig gebruik van manipulatie/chantage, macht	Herhaaldelijk gebruik van manipulatie
Gelijkwaardigheid	Evenwaardige partners	Lichte ongelijkwaardigheid in maturiteit, leeftijd, intelligentie	Eenmalige grotere ongelijkwaardigheid	Herhaaldelijk grote ongelijkwaardigheid
leeftijdsadequaat	Minstens 20% van kinderen en jongeren vertonen dit gedrag	Gedrag van iets jongere of iets ouder kinderen of jongeren	Gedrag van kinderen of jongeren die duidelijk ouder of jonger zijn	Gedrag van kinderen of jongeren met groot leeftijdsverschil
contextadequaat	Gedrag stoort niemand	Gezien context is dit gedrag licht aanstootgevend (onbeleefd/ besamend)	Gedrag is onaangepast aan de context en aanstootgevend	Gedrag is gezien de context choquerend – openbare zedenschennis

2 Procedure bij vermoeden van grensoverschrijdend gedrag

Een kind of een andere persoon (een begeleider, ouder, etc) uit een vermoeden van grensoverschrijdend gedrag.

Stap 1:

Signalering, rapportage en onderzoek:

Binnen de 24u:

- De melder geeft het vermoeden door aan het aanspreekpunt in het project of aan het nationaal aanspreekpunt.
- De melder vult het eerste en het tweede (risico-analyse) deel van het opvolgingsdocument in, met hulp van het aanspreekpunt.
- Het aanspreekpunt informeert de directeur van het project.
- De directeur van het project roept het KBT (Kinderbeschermingsteam) samen voor een opvolgingsoverleg: zij beslissen welke directe actie er wordt ondernomen in het belang van het kind, taken worden duidelijk toegewezen.

Binnen de 72u:

- De directeur van het project informeert ook de manager director en het NKBT.
- Het KBT verzamelt objectieve en belangrijke gegevens mbt dit vermoeden: intern onderzoek.
- Het NKBT vraagt eventueel advies van een professional, bijv. VK.
- Als een medewerker of vrijwilliger erbij betrokken is dan overweegt de directeur of een gesprek met deze persoon aangewezen is.
- Directeur en professional hebben een gesprek met de ouders.
- Indien de toestemming wordt gegeven door de ouders, dan hebben de directeur en de professional ook een gesprek met het kind.

Stap 2:

Fase van besluitvorming:

- Op basis van voorgaand onderzoek zijn er geen verdere bezorgdheden: geen verdere acties nodig.
- Of: op basis van voorgaand onderzoek blijven de bezorgdheden twijfelachtig: er worden in het opvolgingsoverleg verdere maatregelen genomen mbt de follow-up van het kind en de eventuele betrokken perso(o)n(en).
- Of: de vermoedens worden bevestigd of de vermoedens worden zwaarder, dan directe actie zie 'Feit of ernstig vermoeden van grensoverschrijdend gedrag'.
- Het opvolgingsdocument wordt steeds gefinaliseerd. Het aanspreekpunt is hiervoor verantwoordelijk.

3 Procedure bij feit of ernstig vermoeden van grensoverschrijdend gedrag

Een kind of een andere persoon (een begeleider, ouder, etc) uit een feit of een zwaar vermoeden van grensoverschrijdend gedrag.

Stap 1: Fase van signalering, rapportage en onderzoek: respons

Binnen de 24u:

- De melder geeft dit door aan het aanspreekpunt binnen het project of aan het aanspreekpunt op het nationale niveau.
- De melder vult het eerste en het tweede (risico-analyse) deel van het opvolgingsdocument in, met hulp van het aanspreekpunt.
- Het aanspreekpunt informeert de directeur van het project.
- Het aanspreekpunt roept het KBT samen: zij beslissen tijdens het opvolgingsoverleg welke directe actie er wordt ondernomen **in het belang van het kind**:
 - mbt de 'verdachte persoon':
 - Op non-actief zetten voor de duur van het onderzoek (cfr personeelsbeleid)
 - afschermen van het (de) betrokken kind(eren);
 - afwegen van mogelijkheden voor begeleiding en ondersteuning.
- mbt het kind:
 - ondersteuning;
 - eventueel opvangalternatief;
 - externe hulpverlening (met toestemming van de ouders)
- mbt de melder
- mbt het onderzoek
- mbt tot de administratieve procedures van SOS Kinderdorpen
 - check ethische code
 - check arbeidsreglement
- Directeur en professional hebben een gesprek met de ouders.

Binnen de 72u:

- De directeur informeert het NKBT.
- Het NKBT vraagt eventueel advies van een professional, in dit geval VK.
- Op advies van het VK informeert de directeur eventueel de politie.
- Het NKBT beslist welke onmiddellijke acties worden ondernomen tijdens het opvolgingsoverleg.
- De directeur informeert andere medewerkers (met respect voor privacy van de betrokkenen).
- De directeur informeert de andere families (met respect voor privacy van de betrokkenen).
- Het NKBT contacteert andere externe diensten bv slachtofferhulp voor verdere opvolging.

Stap 2: Fase van besluitvorming:

- De NKBT beslist over de toekomst van de verdachte persoon bij SOS na afsluiten van het onderzoek:
 - Of: de bezorgheid was terecht en de persoon wordt ontslagen.
 - Of: de bezorgheid was niet terecht en de persoon kan terug aan het werk.
- Het nationaal aanspreekpunt informeert Jongerenwelzijn als de feiten zich voordeden in Simba/Hejmo.
Richtlijnen:
 - incidenten waarbij de fysieke of psychische integriteit van de jongeren, begeleider of derden in het gedrang komt, moeten in elk geval gemeld worden.
 - Ook feiten die potentieel persaandacht krijgen, moeten gemeld worden.
 - Voor richtlijnen melding: zie bijlage.
- Het nationaal aanspreekpunt informeert de federatie via het reporting form en vult jaarlijks het incident register in.
- Het opvolgingsdocument wordt steeds gefinaliseerd. Het aanspreekpunt is hiervoor verantwoordelijk.

Stap 3: Follow-up en nazorg op programmaniveau:

Aandachtspunten:

- Focus op welbevinden van het kind.
- Focus op het welbevinden van de verdachte persoon als de bezorgheid niet terecht was.
- Het KBT vult alle verplichte administratieve formulieren in:
 - De directeur vult het 'formulier eindrapportage' in.
 - De NKBT bekijkt dit en geeft hierover akkoord.
 - De NKBT rapporteert het geval aan de bevoegde diensten indien nodig.
 - De directeur houdt alle gegevens bij zich in het project.
- Follow up van het kind (en familie) (evt door externe professionals).
- Follow up van de impact van deze situatie op de groep kinderen, zie ook kindvergaderingen.
- Eventueel opstarten cliëntoverleg en/of bemiddeling.
- Follow-up van de melder.
- Follow-up van de onschuldige 'vermeende' dader.
- Follow up van de impact van de situatie op team en vrijwilligers, bespreking op (extra) teamoverleg.

4

Het opvolgingsdocument

Dit document is vertrouwelijk. Het mag in geen geval verspreid worden onder onbevoegden.

OPVOLGINGSDOCUMENT

Vermoeden van grensoverschrijdend gedrag.

Meldingsnummer: (Project/datum/nr) _____

<p>Gegevens van de melder</p> <p>Naam: _____</p> <p>Geslacht: ☐ M ☐ V</p> <p>Adres: _____</p> <p>Telefoon: _____</p> <p>Mobiel: _____</p> <p>E-mail: _____</p> <p>Functie: _____</p> <p>Relatie tot kind/jongere: _____</p>	<p>Gegevens van het kind</p> <p>Naam: _____</p> <p>Leeftijd: _____</p> <p>Geslacht: ☐ M ☐ V</p> <p>Adres: _____</p> <p>Etniciteit: _____</p> <p>Taal: _____</p> <p>School/Klas: _____</p> <p>Functie: _____</p> <p>Naam en coördinaten van ouders/voogd/hulpverlener (schrap wat niet past)</p>
--	--

Details: Omschrijf de details van je bezorgdheid of van het incident (wat, wie, waar, wanneer), wat je gezien hebt, de fysieke en emotionele toestand van het kind (beschrijf eventueel) aan de hand van de bijlage 2 uit de brochure 'grensoverschrijdend gedrag' van Kind en Gezin: 'signalerings- en risicofactoren grensoverschrijdend gedrag'. Spreek je rechtstreeks met het kind? *Meldde het kind misbruik? Zo ja, omschrijf letterlijk wat het kind rapporteerde. Zo nee, wat maakt dat je achterdochtig of getuigenmeerd bent? Zijn er nog getuigen die je getuigenis kunnen bevestigen of versterken? **Probeer ook te beschrijven ahv slachtofferstroom in het geval van grensoverschrijdend gedrag.***

Gebruik een bijkomend pagina indien nodig

Dit document is vertrouwelijk. Het mag in geen geval verspreid worden onder onbevoegden.

Tegen _____ wanneer? _____ Onmiddellijk

- _____
- _____
- _____

Opgesteld door: _____ Naam: _____ Handtekening: _____ Datum: _____

Onderzoek

Wie was betrokken bij het onderzoek, hun functies en verantwoordelijkheden (onderzoeksteam, politie/officier van het justitie/regeringsinstanties, geïnterviewde, vertegenwoordigers van andere instellingen, enz.)?

Resultaten en maatregelen

Hoofconclusie van het onderzoek:

Beschuldigingen waren gefundeerd Beschuldigingen bleken ongegrond Resultaten zijn niet overtuigend

Antwoord van slachtoffer:

Genomen maatregelen:

Herstelgerichte maatregelen:

- kind:
- melder:
- onrecht beschuldigde dader:

Dit document is vertrouwelijk. Het mag in geen geval verspreid worden onder onbevoegden.

Bijkomende informatie? Is er nog bijkomende informatie over het betrokken kind? Is er nog relevante informatie over andere kinderen in het huishouden of in het gezin?

Is het kind in veiligheid? (Inclusief eventuele onmiddellijke veiligheidsvoorzorgen zoals de toegang van vermende dader tot het kind)

Is dringende medische hulp of andere onmiddellijke steun aangeboden? Zo ja, wanneer en door wie? Is er nog (bijkomende) medische hulp nodig?

Wie is nog meer op de hoogte? (bijvoorbeeld nationale instanties, familieleden, andere organisaties of andere personen)

Is er een vermende dader? Wie denk je dat de rechten van het kind schond of een kind schade toebrengt of in gevaar brengt?

Verwijzing met zoveel mogelijk details

Naam: _____	Leeftijd: _____
Geslacht: ☐ M ☐ V	Relatie tot kind/jongere: _____
Adres: _____	Functie: _____
Telefoon: _____	Relatie met SOS Kinderdorpen: _____
Mobiel: _____	Relatie met SOS: _____
Email: _____	Beroep/werkgever: _____
Taal: _____	Andere details (inclusief fysieke beschrijving en actuele verblijfplaats): _____

Nota: de vermende dader is onschuldig tot het tegendeel bewezen is.

Ingevuld door: _____ Naam: _____ Handtekening: _____ Datum: _____

Dit document is vertrouwelijk. Het mag in geen geval verspreid worden onder onbevoegden.

Geleerde lessen, aanbevelingen, genomen maatregelen en bijlagen

Geleerde lessen (sterktes en zwaktes op gebieden zoals het beleid ter bescherming van kinderen en zijn toepassing, management, aanwerving, supervisie, enz.):

Aanbevelingen (aanbevelingen om gevallen van mishandeling te voorkomen en het onderzoeksproces in de toekomst te verbeteren):

Lijst van bijlagen (rapportageformulier van incident omtrent bescherming van het kind, interviewverslagen, hoofddocumenten en correspondentie):

Opgesteld door: _____ Naam: _____ Handtekening: _____ Datum: _____

Dit document is vertrouwelijk. Het mag in geen geval verspreid worden onder onbevoegden.

Risicoanalyse omtrent bescherming van kinderen

Zaak n°: _____ (ID instelling/jaar/nummer) Datum van risicoanalyse: _____

Risico n°	Wie is in gevaar?	Welke factoren brengen hem/haar in gevaar?	Wat is het risico?	Welke controles werden geïmplementeerd?	Risicobeoordeling H, M, L ²	Welke andere overeengekomen controles moeten nog ingevoerd worden?	Door wie?
Voorbeeld	Vermende kind(ge)scloffer	Hij/zij moet morgen naar school gaan en zal geconfronteerd worden met de leerkracht (verdachte dader)	De leerkracht zou hem/haar verder kunnen mishandelen of intimideren	Met de moeder besproken dat het kind thuis bleef. De leerkracht werd geschorst.	H	Duidelijke instructies geven aan de leerkracht dat hij/zij zich niet op school mag begeven en geen contact met het kind mag hebben.	Directeur van het dorp.

2 In dit voorbeeld zijn andere personen die in gevaar zouden kunnen worden de andere leerlingen, de verdachte dader (die op dit moment onschuldig is tot het tegendeel bewezen is - en die aan dreiging van repressailles blootgesteld wordt), getuigen, de persoon die heeft gesignaleerd. Denk ook aan de risico's voor de reputatie van SOS na een media-exposure. De risico's voor deze andere betrokkenen volgende lijnen

Onze veiligheidsgarantie voor kinderen

